

Uus teadusdoktor Mariliis Põld

EESTI ARSTIDE SUITSETAMINE, SUHTUMINE SUITSETAMISKÄITUMISSE JA NIKOTIINISÖLTUVUS: LÄBILÕIKELISED UURINGUD 1982–2014

17. juunil 2021 kaitses Mariliis Põld arstiteaduse filosoofiadoktori väitekirja „Eesti arstide suitsetamine, suhtumine suitsetamiskäitumisse ja nikotiinisõltuvus: läbilõikelised uuringud 1982–2014“ (*Smoking, attitudes towards smoking behaviour, and nicotine dependence among physicians in Estonia: cross-sectional surveys 1982–2014*). Väitekirja juhendaja oli tervisedenduse kaasprofessor Kersti Pärna Tartu Ülikooli peremeditsiini ja rahvatervishoiu instituudist. Oponeeris professor Eero Lahelma Helsingi Ülikoolist.

Tubaka tarvitamine on üks peamisi haigestumuse ja suremusega seotud tervise riskitegureid maailmas. Seega toob suitsetamise ennetamine ja sellest loobumine kaasa tervelt elatud aastate kasvu ning suremuse vähenemise. Arstidel on ühiskonnas oluline roll suitsetamise levimuse vähendamisel, samas nende endi suitsetamiskäitumine ja hoiakud mõjutavad tähelepanu pööramist patsientide suitsetamisele.

Uurimistöö eesmärk oli anda tõenduspõhine ülevaade Eesti arstide suitsetamisest, suhtumisest

suitsetamiskäitumisse ja nikotiinisõltuvusest aastatel 1982–2014.

Uuring põhines Eesti arstide hulgas aastatel 1982, 2002 ja 2014 läbi viidud läbilõikelistel suitsetamiskäitumise uuringute andmetel. Valimi moodustasid Eestis töötavad arstid ning andmed koguti postiküsitluse teel. Arstidelt küsiti nende suitsetamisharjumuste kohta, uuriti nende hoiakuid suitsetamise kui riskikäitumise suhtes, selgitati välja, kui sageli nad oma patsientidelt suitsetamisharjumuste kohta küsivad, hinnati arstide suitsetamisest loobumise soovi ja igapäevaselt suitsetavate arstide nikotiinisõltuvust.

Uuringu tulemused näitasid, et ajavahemikul 1982–2014 vähenes arstide suitsetamine ligi kolm korda ja seda just alla 45 aasta vanuste hulgas, kuid suitsetamisega alustati üha nooremas eas. Aastal 2014 suitsetas igapäevaselt 12% mees- ja 4% naisarstidest. Uuringuperioodi jooksul muutusid arstide hoiakud suitsetamise suhtes vähem soosivaks ning suurenes patsientide suitsetamisele tähelepanu pööramise sagedus. Suitsetavate arstide suhtumine suitsetamiskäitumisse

oli oluliselt heatahtlikum, samas üle poolte neist soovis suitsetamisest loobuda. Ligi 40%-l igapäevaselt suitsetavatest arstidest oli mõõdukas või kõrge nikotiinisõltuvus, mis omakorda oli seotud suitsetamise alustamisega nooremas vanuses.

Uuringust saadavad teadmised on vajalikud suitsetamisest loobumise nõustamise teenuste väljatöötamiseks ning meditsiiniteaduste valdkonna õppekavas suitsetamise ennetuse ja sellest loobumise käsitlemise edasiarendamiseks Eestis.